

Plads til legehjør

Interview med Annli Falk og Johanne Hempel

af Erik Lyhne

December 2015

CV

Annli Falk (1962), lektor i musik og bevægelse ved Pædagoguddannelsen Aarhus, VIA University College. Annli Falk er uddannet fra Musikkonservatoriet 1992. Hun er master i børne- og ungdomskultur og har undervist i musik- og bevægelse på alle niveauer. Annli Falk er desuden ansat som timelærer ved Det Jyske Musikkonservatorium i Sang, Dans og Spil samt vejleder i praksisprojekter. Hun fungerer som aktiv musiker og skriver børnesange, bl.a. i samarbejde med Johanne Hempel.

Johanne Hempel (1965), lektor i musik ved Pædagoguddannelsen Aarhus, VIA University College. Johanne Hempel er uddannet cand. mag. fra Aarhus Universitet 1995 i musik og kunsthistorie. Hun har siden arbejdet praktisk og teoretisk med undervisning i musik og pædagogik på stort set alle niveauer. Master i professionsudvikling 2014. Johanne Hempel har arrangeret for rytmisk kor, komponeret melodier til moderne salmer og børnesange, sidstnævnte ofte i samarbejde med Annli Falk.

I har sammen skrevet bogen "Rammesange". Hvad indebærer ordet 'rammesange'?

Johanne Hempel (JH): Rammesange er musikalske oplæg til at digte videre på. De består af et skelet med en rytme, en melodi og en tekst. Skeletten er enkelt og nemt at aflæse i formen, og når det er etableret, leger vi videre inden for rammen.

Annli Falk (AF): Rammesange bygger også ofte på gentagelser. Man gentager hele tiden et fast omkvæd, og så improviseres der over de faste rammer.

Hvorfor er det vigtigt at bruge rammesange i arbejdet med børn?

AF: Det giver medbestemmelse og plads til forskellighed. Ofte er børnene på vidt forskellige niveauer og har forskellige forudsætninger, både socialt og musikalsk. Rammesange giver mulighed for udfoldelse på det niveau, det enkelte barn er på. Medskabelse gør også børnene mere motiverede til at være en del af musikken og det musikalske fællesskab, end hvis de hele tiden får fortalt, hvad de skal og ikke skal.

JH: Musik er ikke en elitesportsgren, selvom det i nogle sammenhænge har tendens til at blive det. Musik skulle gerne være for alle, og derfor er det vigtigt at lave nogle musikalske rammer, som kan rumme forskellige kompetencer, niveauer, ønsker, drømme og ideer. Det her er et forsøg på at forene musik som *samværsform* og musik som *produkt*.

Hvordan fungerer denne medskabelse i praksis?

AF: Rammen kan handle om at generere ny tekst. Her får børnene mulighed for at fortælle det, de er optaget af som en del af sangen men inden for rammen. Vi arbejder med rammer, som er mere eller mindre stramme. Et tema kunne være: *Hvad vil du være, når du bliver stor?* Ud fra den ramme kan børnene fortælle, hvad de drømmer om. Andre rammer er mere løse, hvor man kan fortælle hvad som helst. Rammesange bygger på tekst, melodi, rytme, krop og bevægelse, og i

det. Han forestillede sig, at improvisationen handlede om en bjørn, som var blevet meget vred og så skete der er masse ting, som han fortalte detaljeret om. Det var en fed oplevelse, for det tvang os til at slippe vores voksenlogik. De voksne tænkte, at han nok bare havde siddet og fundet på noget sporadisk med arme og ben, men det havde han ikke. AF: Vi havde også en oplevelse med en dreng, som hele tiden ville spænde ben for undervisningen. Det var i hvert fald vores umiddelbare fornemmelse. Men det viste sig, at han havde spillet rigtig meget før og derfor kedede sig i undervisningen. Han ville noget andet; han ville gerne spille bas. Da vi fandt ud af det og tog bassen med ind i rammesangene, blev han en fantastisk medskabere i musikken. På den måde gik vi uden for det, vi oprindeligt havde planlagt for at finde ind til ham og hans udtryksform. Og det er

vigtigt at kunne i arbejdet med rammesange.

Hvordan påvirker det den voksne, når det der sker i undervisningen, går på tværs af det, man har planlagt?

JH: Det kan opleves som et irritationsmoment. Men hvis intentionen er, at børnene skal være medskabere, må vi forsøge at følge deres ideer og impulser ved at give det en form og implementere det i fællesskabet. At vi prøver at være katalysatorer også for noget som umiddelbart kan opleves som en fiasko. Det har været det største projekt for os at prøve at fralægge vores egen forforståelse for at følge børnenes spor, og lade dem være retningsgivere. Men det har samtidig også været det sjoveste og mest givende aspekt.

Mange mener, at musik har en transfereffekt – altså at man kan blive bedre til for eksempel at læse og regne, hvis man spiller musik. Er dette en begrundelse for at arbejde med musik?

JH: Vi skal lave musik, fordi det er musik, og ikke fordi det udvikler andre ting. Men jeg tror på, at når man beskæftiger sig med musik, så arbejder man også med sin kognition. Dermed udvikler man også andre ting som formforståelse og lydhørhed. Men jeg synes aldrig argumentet skal være, at vi skal spille musik for at blive bedre til at læse eller lave matematik. Vi skal gøre det, fordi musik giver livskvalitet. Det er et enestående udtryksrum, som udtrykker det at være menneske på en anden måde end dansk og matematik. Det er en del af vores vokabular, som vi ikke bare skal glemme.